

ALI IMAMO MODERNO GALERIJO?

Da ne bo nesporazuma: v mislih imamo Moderno galerijo v Ljubljani, tisto galerijo, ki je prek svojega grafičnega bienala ponesla, kot pravimo, slavo našega mesta v širni svet in ki hkrati, vsa ta leta, privablja prav ta svet v našo prestolnico, da zagotovo tudi zaradi tega že dolgo nismo več provinca, kajti naš stik s kulturo je tako »evropski«, tako »središčno« nacionalen, da nam je ob tej sladki zavesti skoraj že neprijetno, da šteje to naše ljubljeno mesto komaj dvesto tisoč prebivavcev.

In vendar, koliko Ljubljančanov (in drugih vrlih Slovencev) vzdrhti, ko ta galerija pripravi tako pomembne razstave, kot je grafični bienale ali pa, kot je bila lani retrospektiva Gabrijele Stupice, ali letos, prav tako retrospektivi, Rika Debenjaka in pokojnega Marija Preglja?

In če se za trenutek zaustavimo samo ob Pregljevi retrospektivi, temu nadvse pomembnemu slovenskemu umetniškemu dogodku, s kakršnim se prav gotovo ne moremo pohvaliti posebno pogosto. Koliko ljudi, vsaj Ljubljančanov, je to razstavo občutilo ali pa jo vsaj videlo? Ali smo dosegli tisti kvorum obiskovavcev, ko si še lahko upravičeno lastimo prilastek kulturnega naroda? Kajti prav Pregljeva razstava je bila negacija naše majhnosti, našega samovšečnega provincializma, Pregljeva slikarska umetnost je resnično naš živi, neposredni stik s svetom, je del tega sveta.

Mogoča je seveda tolažba: v naglici, ki je tako značilna za naš čas, smo

prezrli nekaj, k čemer se bomo še vračali pozneje, mirneje, bolj zbrano, kot se bomo letos (ali se res bomo?) k Rihardu Jakopiču, v iste prostore, v dvorane ljubljanske Moderne galerije.

Toda: ali sploh imamo Moderno galerijo v Ljubljani? Hočemo reči, ali je galerija lahko to, kar pravi njen naslov, če pa nima prostorov, da bi v njih lahko res gledali *stalno* zbirko slovenske moderne umetnosti, ki se ji ne bi bilo treba neprestano vračati v klet, kadarkoli je na sporedu kakršna koli nova razstava? In predvsem: ali je materialna moč galerije tolikšna, da se lahko takšna, slovenska zbirka, nacionalna po svojem obsegu in kvaliteti, res sproti dopolnjuje z najboljšim, kar danes ustvarjajo slovenski likovni umetniki? In če se povrnemo k skrbi, ki je navdihnila to glosso: koliko resničnih umetnin Marija Preglja je Moderna galerija, ki je sedanjo retrospektivo pripravila, tudi odkupila za svojo *stalno* zbirko? Morda so nekaj mecenstva pokazale nekatere politične in oblastvene inštitucije, ki so vsaj katero teh slik odkupile, vendar najbrž ne z namenom, da bi pomagale pomnožiti slikarski fond galerije same. Pa tudi sicer so ti odkupi takšni, da bomo skoraj zagotovo morali čez čas, ko bomo začutili potrebo po novi Pregljevi razstavi, po njegova najboljša dela v Beograd, Zagreb, Skopje in še kam drugam, kjer resnično imajo svoje moderne galerije in torej dovolj sredstev, da jih stalno izpopolnjujejo in bogatijo.

In zaradi vsega tega upravičeno vprašanje, ki je že skrb: Ali imamo v Ljubljani Moderno galerijo?

CZ